Maatalouden ja ruoan visio

Euroopan komission visio maatalouden ja ruoan tuotannon tulevaisuudesta

4.4.2025 Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen – E 6/2025 vp

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty, MMM

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman, MMM

Käsittelyvaihe ja aikataulu

- Komissio julkaisi tiedonannon maatalouden ja ruoan visiosta 19.2.2025.
- Visio sisältää tiekartan tuleville strategisille ehdotuksille, joilla
  - annetaan pitkän aikavälin (2040) vakaa toimintaympäristö koko ruokaketjun toimijoille
  - hahmotellaan tulevaa CAP:a vuoden 2027 jälkeiselle ajalle.
- Taustalla vuoden 2024 maatalouden tulevaisuutta koskenut strateginen dialogi, Draghin, Lettan ja Niinistön raportit, pj-valtio Belgian sekä joulukuun 2024 neuvoston päätelmät tulevasta CAP:sta.
- CAP-lainsäädäntöehdotuksia odotetaan syksyllä 2025 sen jälkeen, kun komissio on antanut ehdotuksen EU:n tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi (heinäkuussa?).
- Vision käsittelyä jatketaan Puolan kaudella neuvostossa.

Maatalouden ja ruoan visio

- ” Vuonna 2040 unionin on oltava paikka, jossa maatalous ja elintarviketuotanto menestyvät koko mantereella kaikessa moninaisuudessaan. Sen on myös oltava paikka, joka on houkutteleva tulevien sukupolvien kannalta ja jossa maatalous- ja elintarvikeala on kilpailukykyinen, selviytymiskykyinen, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava ja oikeudenmukainen”
- Vision mahdollistavat toimet on kuvattu neljässä politiikkatavoitteessa.
- Lisäksi komissio toteaa, että vision toteuttamiseksi EU:n maatalous- ja ruokajärjestelmä investoi ja hyödyntää tutkimuksen, tiedon, taitojen ja innovaatioiden muutosvoimaa.
- Visiossa ei ennakoida tulevia rahoituskehyksiä.

1. Vetovoimainen ja ennustettava sektori

- Oikeudenmukaisempi ja aiempaa kohdennetumpi tuki, yksinkertaistaminen.
- Ehtoja vähennetään ja kannustimia lisätään, Ympäristöä, vettä, maaperää tai ilmanlaatua hyödyttävät ekosysteemipalvelut palkitaan
- Reilu ja tasapainoinen ruokaketju, puututtava sukupolvenvaihdoksen keskeisiin esteisiin. Houkutteleva sektori
- Uudet tulonlähteet, mutta julkinen tuki edelleen tärkeä

Toimia:

- Ehdotus oikeudenmukaisemmasta, yksinkertaisemmasta ja kohdennetummasta yhteisestä maatalouspolitiikasta – tuen suuntaaminen niille, jotka sitä erityisesti tarvitsevat
- Epäreilujen kauppatapojen sääntöjen ja yhteisen markkinajärjestelyasetuksen tarkistaminen
- EU:n maatalous- ja elintarvikeketjun seurantakeskuksen vahvistaminen, EU:n maatalousmaan seurantakeskus
- Biotalousstrategian uudistaminen
- Sukupolvenvaihdosstrategia
- Luontohyvitykset ja hiiliviljelyn mahdollisuudet
- Kunnianhimoinen investointiohjelma

2. Kilpailukykyinen ja kriisinkestävä sektori

- Kasvava globaali kilpailu ja shokit: EU:n tulee monipuolistaa kauppasuhteitaan, luoda uusia vientimahdollisuuksia sektorille ja vähentää kriittisiä riippuvuuksia.
- Kilpaileminen tasavertaisilla ehdoilla maailmanlaajuisesti, vähennetään byrokratian taakkaa kotimaassa ja lisätään sektorin kestävyyttä
- EU jatkaa panostamistaan maailmanlaajuiseen ruokaturvaan ja edistää kumppanuuksien rakentamista ympäri maailmaa.

Toimia:

- Proteiinien saatavuuden parantaminen, Eurooppalainen riskien ja kriisien hallintalähestymistapa
- Tuontituotteisiin sovellettavien tuotantostandardien yhdenmukaistaminen (erityisesti kasvinsuojeluaineet, eläinten hyvinvointi)
- Yhtenäinen turvaverkko (Unity Safety Net) EU:n maatalous- ja ruokasektorille
- Alkuperämerkintöjen laajentaminen
- EU:n ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma
- Kotieläintuotannon työlinja
- CAP:n yksinkertaistamispaketti

3. Sektori, joka ottaa huomioon tulevaisuuden vaatimukset

- Maatalous- ja ruokasektori edistää EU:n ilmastotavoitteita, samalla kun säilytetään terve maaperä, puhdas vesi ja ilma sekä suojellaan ja ennallistetaan Euroopan biodiversiteettiä.
- Hiilenpoisto, kestävyystoimien kannustavuus, maaperän, kasvinsuojeluaineet
- CAP:n välineet ja investoinnit

Toimia:

- Olemassa olevan lainsäädännön parempi täytäntöönpano
- Vapaaehtoinen tilakohtainen kestävyyden vertailuarviointi (benchmarking)
- Vesiresilienssistrategia
- Vaarallisten kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen, mutta samalla vaihtoehtoisten aineiden markkinoille saattaminen. Biotorjunta-aineiden saatavuuden nopeuttaminen
- Kannusteet hiilidioksidin poistamisen ja hiiliviljelyn kautta

4. Ruoan arvostus ja oikeudenmukaiset elin- ja työolot

- Ruoan arvostus, reilut työ- ja elinolosuhteet sekä elinvoimaiset maaseutualueet
- Ruokainnovaatiot, elintarviketurvallisuus
- Houkutellaan enemmän naisia ja nuoria alalle, työntekijöiden oikeuksien suojelu maatiloilla ja ruokaketjussa, viljelijöiden hyvinvointi

Toimia:

- EU:n maaseututoimintasuunnitelman ja maaseutusopimuksen päivittäminen, Women in Farming Platform -alusta
- Vuosittainen EU-tason ruokadialogi ruokajärjestelmän toimijoiden kanssa, julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön tarkistus
- Lyhyiden toimitusketjujen kehittäminen, EU:n koulujakelujärjestelmän tarkistus, menekinedistäminen
- Maantieteellisten merkintöjen käytön edistäminen
- Eläinten hyvinvointilainsäädännön päivittäminen, merkinnät

Elintarvikevientiin ja kauppasuhteisiin liittyviä toimia

- Globaalien standardien tason nostaminen kansainvälisissä standardointielimissä. Komissio tulee esittelemään vuonna 2025 vastavuoroisuuden syventämistä koskevan toimintalinjansa.
- Kahdenvälisissä suhteissa vahvistetaan maatalouspoliittisia vuoropuheluja ja käynnistetään uusia maatalous- ja elintarvikepolitiikkaa koskevia kumppanuusvuoropuheluja keskeisten kahdenvälisten, alueellisten ja maanosan laajuisten kumppaneiden kanssa.
- EU tehostaa kahdenvälisten sopimusten kauppaa ja kestävää kehitystä koskevien lukujen ja määräysten sekä kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevien lukujen täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa.

Elintarvikevientiin ja kauppasuhteisiin liittyviä toimia

- Pyritään kansainvälisiä sääntöjä noudattaen yhdenmukaistamaan tuontituotteisiin sovellettavia tuotantostandardeja, erityisesti torjunta-aineiden ja eläinten hyvinvoinnin osalta.
- Vahvistetaan periaate, jonka mukaan EU:ssa terveys- ja ympäristösyistä kiellettyjä kaikkein vaarallisimpia torjunta-aineita ei sallita EU:ssa myöskään tuontituotteiden kautta.
- Varmistetaan, etteivät kunnianhimoiset EU:n standardit johda taloudellisiin, ympäristöön liittyviin ja sosiaalisiin menetyksiin, eikä Euroopan maatalous- ja elintarvikeala joudu epäedulliseen kilpailuasemaan ilman vastavuoroisuutta. EU toteuttaa politiikassaan pk-yritys- ja kilpailukykytarkastuksen.

Elintarvikevientiin ja kauppasuhteisiin liittyviä toimia

- Komission ja jäsenvaltioiden asiantuntijoista perustetaan erityinen työryhmä, jolla vahvistetaan unionin toimia tuontivalvonnan tehostamiseksi mukaan lukien valvonnan voimakas tehostaminen paikan päällä.
- Vastauksena epäreiluun kilpailuun ja yksipuolisiin toimiin, jotka kohdistuvat laittomasti EU:n tai jäsenvaltioiden maatalous- ja elintarvikealaan, EU käyttää kaikkia käytettävissään olevia suojavälineitä (Unity Safety Net -aloite maatalous- ja elintarvikealaa varten).
- Komissio tekee yhteistyötä myös Euroopan investointipankin kanssa myöntääkseen vientiluottoja, joilla vähennetään vientiin kohdistuvia riskejä.
- Toteutetaan toimia herkkien alojen vahvistamiseksi, kuten kotieläintuotannon kilpailukykyä ja selviytymiskykyä, esittää yksinkertaistamispaketin, alkuperämerkintöjen laajentamista ja tehostaa menekinedistämispolitiikkaa.